

Српски културен центар СПОНА

Прашалник табела за поднесување на иницијативи за „Развој на концептот за едно општество и интеркултурализам во Република Македонија“

Изберете кластер (означете со bold или underline):	1 правна рамка, 2 образование , 3 култура, 4 медиуми, 5 локална самоуправа, 6 млади, 7 општествена кохезија и интеграција
Проблем (кој постои во означениот кластер и за кој имате предлози за решенија):	<p>Проблематиката на <u>неможности на учениците припадници на српската етничка заедница за користење и учење на српскиот јазик</u>, односно исполнување на нивното право кое е загарантирано со Уставот на Република Македонија и законот за образование за првата на учениците кои имаат српска националност.</p> <p>И покрај петицијата на многу ученици од повеќе места низ Република Македонија, (Валандово, Куманово, Росоман, Умин дол, Волково...) на учениците припадници на српската етничка заедница им е оневозможено (ускратено) користењето на ова право со чија примена посебно во повеќе националните, мешовити средини би можеле да ја афирмираат својата култура, јазик и традиција, со што ќе допринесат за подобро меѓусебно запознавање и градење на хармонични, кохезивни односи во општеството, толеранција за секој поединец, граѓанин, како и членовите на малцинствата кои се неизоставен дел од нашата држава Република Македонија.</p>

<p>Предлог иницијатива или активност со кои може да се решава проблемот (ако е можно, наведете времетраење на иницијативата):</p>	<p>Решавањето на погоре наведениот проблем би бил можен во координација со Министерството за образование и наука на РМ и локалната самоуправа, на чија територија и во чија надлежност се локалните основни училишта, а во кои српските ученици по пат на изјаснување (петиција) би се изјасниле околку нивната желба за изучување на изборен предмет “Мајчин (српски) јазик со елементи на националната (српска) култура“, преку што ќе бидат создадени услови за овозможување и исполнувањето на нивното право загарантирано со Уставот на РМ и законот за образование.</p> <p>НВО СКИЦ Спона од Скопје со своите капацитети и потенцијал може да помогне и даде значителен придонес во активностите на Министерството за образование на РМ, а во координација со локалната самоуправа во обидот за решавање на овој проблем “по вертикала“ (Министерство за образование - локална самоуправа - училиште - ученици), така и “по хоризонтала“ (територијална и бројна покриеност, што ќе овозможи вклучување на повеќе ученици од српската национална заедница и нивно вклучување во имплементацијата на оваа иницијатива, односно користење на своето право во изучувањето на изборниот предмет “Мајчин јазик со елементи на националната</p>
---	---

	<p>култура“).</p> <p>Иницијативата би можела да трае се до нејзината целосна имплементација, односно до овозможување на заинтересираните ученици од српската заедница да го изучуваат во основното образование изборниот предмет “Мајчин (српски) јазик со елементи на националната (српска) култура“.</p>
<p>Имплементатор/и (кои чинители можат да ја реализираат активноста):</p>	<p><u>Министерство за образование и наука на Република Македонија</u> кое на државно ниво со своите ресори е задолжено за спроведување на образовните политики, а во склад со Уставот на РМ, законските и подзаконските акти.</p> <p><u>Локалната самоуправа</u> со своите надлежности во видот на грижа и поттикнување на политиките во образованието и одржување на образовните институции во рамките на своите со закон пропишани надлежности и интеграции (територијална и законска надлежност за грижа за основните училишта на територијата на локалната самоуправа).</p> <p><u>Учениците од српската етничка заедница</u> кои со своето изјаснување би овозможиле законска основа (“одоздола“) за имплементација на законот кој е овозможен по пат на првата на учениците и нивна подоцнежна имплементација во образовниот сегмент (“одозгора“).</p>

Изберете кластер (означете со bold или underline):	1 правна рамка, 2 образование, <u>3 култура</u> , 4 медиуми, 5 локална самоуправа, 6 млади, 7 општествена кохезија и интеграција
Проблем (кој постои во означениот кластер и за кој имате предлози за решенија):	<p><u>Непостоењето на српска културна институција</u> која би ја развила културата, уметноста, народниот фолклор, книжевното творештво и другите облици на материјална и нематеријална култура претставува голем проблем за српската заедница во Македонија.</p> <p>Актуелните капацитети се минорни во однос на потребите за просторен и креативен центар на српската заедница во Р. Македонија и не ги задоволуваат потребите на српската заедница за афирмирање на незиното творештвото и култура, како и поединците кои создаваат и творат на српски јазик.</p> <p>Поддршка и овозможување на услови од државата или локалната самоуправа во формирањето центри наменети за припадниците на малцинствата во Р. Македонија во конкретниот случај српското, во кои би се собирале, твореле и афирмирале српските содржини.</p>
Предлог иницијатива или активност со кои може да се решава проблемот (ако е можно, наведете времетраење на иницијативата):	<p><u>Основање на Српски театар/изложбен културен центар во Скопје и Куманово</u> би се создале можности за вистинска афирмација на уметниците и културните творци и промотори, како и научни истражувачи припадници на српската етничка заедница во Р. Македонија.</p>

	<p>Инцијатива до Министерството за култура на РМ, како и надлежните органи и советници на државно ниво кои се грижат за културната афирмација на припадниците на малцинствата, истовремено упатвајќи и предлог до локалната самоуправа да а поддржат инцијативата за што поуспешна реализација на потребите и барањата на српската етничка заедница на територијата на РМ.</p> <p>Во интерес на времето и со цел на намалување на торшоците за реализација на наваедните потреби и предлози, доволно е наместо основање на нови, истите да бидат имплементирани во рамките на постоечките институции (пример: Во рамките на МНТ или Театарот на малцинствата во Скопје, театарот во Куманово, домовите на култура и останатите културни установи во останатите места ширум републиката каде има значајна бројка на припадници на српската заедница), формирање на канцеларии кои ќе за занимаваат со промоција и афирмација на српската култура.</p>
Имплементатор/и (кои чинители можат да ја реализираат тивноста):	<u>Министерство за култура на РМ. Локалните самоуправи</u> (Град Скопје и скопските градски општини, Општините Куманово, Старо Нагоричане, Чучер Сандево и останатите места ширум републиката каде има значајна бројка на припадници на српската заедница).

Изберете кластер (означете со bold или underline):	1 правна рамка, 2 образование, 3 култура, 4 медиуми , 5 локална самоуправа, 6 млади, 7 општествена кохезија и интеграција
Проблем (кој постои во означениот кластер и за кој имате предлози за решенија):	<p><u>Непостоењето на медиум со приватен, државен или мешовит капитал (ТВ канал, печат, радио фреквенција, неделници, списанија, магацини...) кои би овозможиле целодневна поркиеност и обезбедување на програма на српски јазик како и афирмација на српската култура, нардна традиција, културна историја и творештво на српската етничка заедница на територијата на Република Македонија.</u></p> <p>Во моментот во РМ постојат само два медиума каде може постојано да се пласира содржина на српски јазик. Еден од нив е интернет страницата www.srbi.org.mk, кој е официјален веб портал на СКИЦ Спона од Скопје и е во функција од 2005. година успевајќи во тешки услови успева да опстои до денеска.</p> <p>Во функција е и српскиот видео портал “СРБТЕЛ” (основан во март 2016.година), како и полчасовната емисија “Видик” која се емитува три пати неделно и еднаш месечно во времетраење од еден час.на вториот канал на Македонската радио телевизија (МРТ 2).</p>

	<p>Од се наведено може да се утврди дека вкупното траење на програмата на српски јазик која се емитува на државната телевизија на РМ изнесува на месечно ниво само 7 часа! Тоа е помалку од 10% од вкупно 720 часови изнесува на месечно ниво кои ги овозможува државниот канал наменети за програмско емитување на сите малцинства во РМ.</p> <p><u>Потребата на српската заедница за информирање на својот мајчин јазик и со резимирање на активностите и дозволеният простор и поддршка на посотоечките меидумски капацитети, сметаме дека медиумската состојба во моменотв кога во прашање е српската етничка заедница е под секој потребен минимум, кој би ги задоволил интересите и потребите на Србите во Република Македонија.</u></p>
<p>Предлог иницијатива или активност со кои може да се решава проблемот (ако е можно, наведете времетраење на иницијативата):</p>	<p><u>Да се овозможи што поголем медиумски простор за емисиите на српски јазик кои се емитуваат на националниот телевизиски и радиски канал, со акцент на должината односно времетраењето на програмата и нејзиниот квалитет и разноврсност, давајќи посебен акцент на културно-образовната програма, кадровското и техничко подобрување на редакциите на српски јазик, отварање на локални дописнички места во средините со</u></p>

	<p>значен број на припадници на српската заедница (пред се Куманово).</p> <p><u>Овозможување на услови за издавање и печатење на неделници, месечници или друг вид на периодични изданија на српски јазик преку кои јавоста би била информирана за културните, социјалните и општествените состојби на припадниците на српската етничка заедница во Р.Македонија.</u></p> <p>Со исполнувањето на овие планови и цели, припадниците на српската етничка заедница во Р.Македонија би можеле да добијат соодветен медиумски простор каде би ги афирмирале и презентирале своите културно-просветни цели и потреби, а исто така со потребната медиумска активност би им овозможиле на припадниците на останатте заедници подобро да ги запознаат своите сограѓани од српска националност и со тоа би дале <u>заеднички допринос во градењето на толерантно и отворено граѓанско општество, без предрасуди и бариери.</u></p>
Имплементатор/и (кои чинители можат да ја реализираат активноста):	<u>Министерството за финансии:</u> зголемување на буџетот за каналот на националната телевизија наменет за малцинствата (МРТ 2), со што на малиот борј на заедници би им с еовозможило кадровско и техничко подобрување на условите за обработка и презентирање на содржините на својот мајчин јазик,

	<p>со што ќе биде остварена нивна поголема застапеност во програмската шема на споменатиот канал.</p> <p><u>Канцеларијата на министерот без ресор задолжен за комуникации известување и транспарентност</u> (министерот без ресор е задолжен за комуникации, отчетност и транспарентност): во склад со стратегијата за медиуми и важечките законски акти, овозможување на улови за српската заедница за опстојување, формирање и работа на медиуми/те на својот мајчин јазик (списанија, радио станица, информативни портали итн.)</p> <p><u>Локалната самоуправа:</u> поддршка од локалната самоуправа каде во значаен процент се застапени припадниците на српската етничка заедница (Град Скопје со дел од своите општини, општина Куманово, општина Старо Нагоричане, Општина Чучер Сандево итн) во своите буџети да издвојат повеќе средства за оставрување и реализација на медиумските содржини и програми на јазиците на малцинствата во Р. Македонија, во конкретниот случај српскиот јазик.</p>
--	---